

Henseende løser Forslaget langt fra sin Opgave. Jeg ved nok, at der siges, at dette Forslag kun skal være en Prøve, vi kunne senere bygge videre. Jeg indrømmer, at vi maaske ikke kunne tage Skridtet fuldt ud fra først af. Men skal denne Prøve vise, i hvad Retning vi senere skulle lovgive, staar det for mig saaledes, at denne Prøve ikke vil give ret megen Vejledning. Men idet jeg kommer med disse Bemærkninger og altsaa ikke synes at være tilfreds med Reformen, som den foreligger, vil der uvilkaarlig kunne forme sig et Spørgsmaal, rettet til mig, nemlig dette: Er da det Forslag, som den Kommission, hvori Du selv har haft Sæde, og hvis Forslag Du har været med til at udarbejde, har stillet, saa vidtgaende, at det kunde løse denne store Opgave, om hvilken det fra alle Sider erkendes, at den bør og skal løses? Herpaa skal jeg ogsaa gerne svare: Nej. Det er den ikke. Men jeg vil straks laa fast, at det af Kommissionens Flertal stillede Forslag gif betydelig videre paa dette Omraade end det af den højtærede Minister stillede Forslag. Havde Ministeren fulgt Flertallet, var Forslaget blevet betydelig bedre end det, vi nu skulle forhandle. Da jeg nu er kommen ind paa min Stilling i Kommissionen, og da jeg, saa vidt jeg ved, er det Medlem, der særlig har været udsat for Angreb fra forskellige Sider for det Arbejde, jeg har været med til at gøre, kunde der maaske være Grund til for mig i korte Træk at gøre Rede for min Stilling i denne Kommission. Jeg mener ikke, at Kommissionens Arbejde hører hjemme i denne Forhandling, og jeg agter heller ikke i mindste Maade at berøre Kommissionens enkelte Medlemmers Stilling, jeg ønsker kun i korte Træk at klargøre min egen. Da jeg kom ind i denne Kommission, opdagede jeg straks, at i den Retning, som jeg visser at føre Reformen, kunde jeg ikke trække ret mange Medlemmer med mig. Kommissionens Sammensætning tydede, som alle i denne Sal erkende, klart nok paa, at det ikke er den danske Landarbejder, der i nogen særlig Grad er repræsenteret. Thi jeg var i alt Fald den eneste, og jeg kan dog næppe fuldt ud siges at høre til den danske Arbejderstand. Med det for Øie, at Kommissionens Medlemmer hovedsagelig vare Arbejdsgivere og derfor saa Sagen fra en anden Side end den danske Arbejder, var jeg straks klar over, at man ikke vilde kunne naa saa vidt frem ad Vejen, som jeg kunde ønske. Derfor havde jeg, da jeg traadte ind i Kommissionen, ikke den Opgave, naar vi vare færdige til at drage hjem, da at sige til de danske Landarbejdere, hvor meget jeg kunde forlange, men derimod

den Opgave at sige dem, hvor meget vi kunde gennemføre. Jeg tror ikke, at det er nogen særlig vanstelig Opgave at stille store Fordringer frem og saa rejse ud og fortælle, at saa og saa meget kunde jeg forlange, men jeg fik ikke noget. Jeg tror, det er et mere værdifuldt Arbejde, naar man som Resultat af det kan gennemføre noget, selv om det ikke var alt, hvad man kunde ønske. Det er bedre at laa af for at gennemføre noget end at laa store Brød op uden at kunne saa dem bage. Da jeg skulde til at arbejde i Kommissionen, var der et tredobbelt Maal, som jeg stræbte hen til. For det første vilde jeg, at Jordlobberne skulde have en saadan Størrelse, at der derpaa kunde holdes 2 Køer. For dette Standpunkt er jeg bleven angrebet fra flere Sider, men det vedkender jeg mig fremdeles. Jeg skulde ikke have det mindste imod, at alle danske Landarbejdere, saaledes som det danske Landarbejderforbund har forlangt, fik Jord til 3 Køer og 1 Hest. Jeg vilde selv gerne have saa meget, jeg har det desværre ikke. Men jeg forstod straks, at dette Maal var uopnaeligt, og at sigte efter uopnaelige Maal staar for mig som det samme som at laa tomme Slag i Luften. Mangen dansk Landarbejder vilde sikker være glad ved at kunne træde ind paa et Jordtilliggende, hvor der kunde holdes 2 Køer. Men under denne Arealstørrelse har jeg heller ikke gerne villet gaa, og jeg skal sige Grundene.

Den første Grund er den, at hvor der er 2 Køer til en Husmandsfamilie, er der altid nogen Føde i Huset, og 2 Køer ere forholdsvis langt billigere at saa paa end 1, idet den ene fordrer samme Tid som de to. Det var det ene. Et andet er, at det har vist sig, at under de svingende Konjunkturer er der ingen Landejendomme, der have holdt sig saa godt som disse, hvor der holdes 2 Køer. I den Henseende har jeg ikke saa ringe Erfaring; jeg har i flere Aar været Buerderingsmand i Husmandskreditforeningen og derfor bestandig haft med Gjendomme af denne Størrelse at gøre. Jeg har taksæret dem i hundredevis; men endnu har jeg ikke set noget Tilfælde, hvor Kreditforeningen nogen Sinde har lidt Tab paa disse Gjendomme. Jeg har aldrig været bange for at taksere dem lidt højt, for det har vist sig, at disse holdt, naar baade større og mindre gif til Grunde. Ogsaa af den Grund har jeg derfor ønsket at holde paa disse Gjendomme, for at baade Kreditforeningerne og Statskassen derigennem kunde have den allerbedste Sikkerhed for den Kapital, der skulde sættes i dem.

Saa er der ført den Anke mod disse